

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

Önemli Üç Konu

Prof. Dr. İsmail Tufan

Cinsiyetler arası eşitlik, ortak bilinç ve bilgi paylaşımı; önemi artmaya devam eden üç konu ve üç sorun.

1970'lerde kadın hareketi oluşmadan önce Janet Taylor Spence öncelikle korku konusu ile ilgilenmişti. Yeterliliğin erkeklerin beğenisine nasıl yansıtıldığı üzerine bir çalışmayı okuduktan sonra cinsiyet çalışmalarına yöneldi. Kadınlarla ilgili benzer bir çalışma yapmaya karar verdi. Ortaya çıkan "Yetkin kadını kim sever?" (Who likes competent woman?) makalesi 1972'de yayınlandı.

Sepence, Robert Helmreich ile birlikte, erkeklerin ve kadınların yetkin kadınları yetkin olmayan olanlara tercih edip etmediklerini test etti. İki psikolog bunun sadece eşitliği önemseyenler için geçerli olacağını varsaydı. Hipotezlerini test etmek için iki psikolog, eğitim, evlilik, mesleki yaşam, alışkanlıklar, entelektüellik ve liderlik becerileri ile kadınlara yönelik tutumun okunabileceği ekonomik bağımsızlık gibi kategorilerle bir ölçek geliştirdi. Sonuçlar şaşırtıcıydı. Denekler, yetkin kadınları savunuyordu. Evet, genellikle "erkeksi bir şekilde" yetkin olan kadınlar en yüksek puanı aldılar. Bu çalışma sosyal psikolojide cinsiyet araştırmalarının kurulmasına öncülük etmiştir.

1970'lerin sonunda Roger Brown ve James Kulik "Flashbulb Memories" makalesini yazdı. İkisi, şok edici olaylarla ilgili özel bir otobiyografik bellek biçimi için "flaş bellek" terimini üretti. Bir olayı öğrendiğiniz an, belleğinizde o kadar derinlemesine işlenmiştir ki, ayrıntılı ve canlı olarak anlatılabilir. Brown ve Kulik, sosyal ve bireysel olarak önemli olayların; örneğin 11 Eylül 2001'de İkiz Kuleler'in yıkılması özel bir biyolojik hatırlatma mekanizmasını tetikler (Now-Print-Mechanism). Böylece, bir flaş fotoğraf gibi öğrendiğiniz olayları ve koşulları saklı tutarsınız. Böylece haber bize ulaştığında tam olarak kiminle olduğumuzu ve ne yaptığımızı söyleyebiliriz. Brown ve Kulik, bu anıların canlı bir şekilde doğru ve kalıcı olduğunu iddia ettiler.

Başka bir psikolog Ulric Neisser, anıların kalıcılığının, bireylerin ve halkın olayları bu şekilde hatırlamaya devam etmesinden ve onları daha fazla hafızaya demirlemesinden, kaynaklandığından şüphelendi.

1960'ların sonunda, sosyal yapılandırmacılar (konstrüktivistler) sıradan insanların psikolojik araştırma ağında dikkate alınmadığını eleştirdiler. Onların görüşüne göre, bireyler, sadece sosyal çevrelerini algıladıkları, ancak bunun inşasında yer almadığı şeklinde tasvir edildi.

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

Serge Moscovici bu eğilime karşı koymak ve fikirleri nasıl ele aldığımızı ve dünyayı nasıl açıkladığımızı araştırmak istedi.

La Psychanalyse, son image et son public (Psikanaliz, imajı ve izleyicileri) 1961'de yayınlanan araştırması, o zamandan beri sosyal yapılandırıcılığın klasiği haline geldi. Moscovici, bu çalışmada, düşünme ve anlama olgularının sosyal temsiller temelinde gerçekleştiğini kabul eder. Bundan günlük etkileşimlerde ve konuşmalarda yaratılan tüm kavramları, ifadeleri ve açıklamaları anlamaktadır. Bunlar kendimizi, sosyal ve maddi çevremize yönlendirmemize ve bir topluluk içinde iletişim kurmamıza yardımcı olurlar.

Moscovici bunu kolektif bilinç olarak nitelendirdi. Yani ortak bir gerçeklik görüşü. Bilimin, dinin ve kitlesel medyanın ve sosyal gruplar arasındaki etkileşimin ilettiği ortak bir görüş. Bu teoriyi test etmek için psikanalitik kavramları inceledi. Kolektif bilinçte neler olduğunu öğrenmek için röportajlar gerçekleştirdi.

Psikanalitik teorinin hem entelektüel çevrelerde hem de ortalama popülasyonda, bunun basit psikanalitik sorulardan kompleks sorulara kadar tartışıldığını ve bunun yaygın olarak konuşulduğunu tespit etti. Zor gerçekleri anlaşılması daha kolay bir dile çevirmek sorunlu değildir, çünkü bilgiyi tanıtmakla ilgili değildir, daha çok bilgiyi paylaşmakla ilgilidir ve tanıdık şeyler giderek güvenilirdir. Bu da bilimsel içeriğin ortak bilgi haline gelmesine yol açar. Bu şekilde, sosyal temsiller dünyaya anlam vermeyi mümkün kılan bir çerçeve sağlar.

Bunun, insanların birbirleriyle etkileşimi üzerinde de bir etkisi vardır, özellikle sosyal konulardaki tartışmalarda, sosyal temsillerin önemi ortaya çıkmaktadır. Örneğin eşcinsellere evlat edinme hakkının verilip verilmemesi. Moscovici, sosyal temsillerin bağımsız bilgi formları olduğu ve ikinci sınıf bilgi olmadığı konusunda ısrar ediyor. Özellikle bilimsel içeriklerin popüler sürümlerinin önemli olduğunu vurgular. Çünkü bilimsel içeriğin popüler versiyonları ortak bilinci yaratmaktadır ve daha sonra bu “normal” hale gelmektedir...